

Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad
Emilie Gullberg

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Hemställan om förbättrade förutsättningar för klimatanpassning av Sverige

Sveriges Kommuner och Landsting har på olika sätt haft dialog med medlemmarna samt har vid flera tillfällen genomfört enkätutskick och kan konstatera att kommunerna arbetar aktivt med klimatanpassning. Dock lyfts ofta problematiken kring den alltför oklara uppdelningen av ansvar för frågan samt hur klimatanpassningen av Sverige ska bekostas.

Sveriges Kommuner och Landsting anser att

- Klimat- och sårbarhetsutredningen (SOU 2007:60) belyste väl den problematik vi har och kommer att ha pga. klimatförändringarna. Men utredningen har inte resulterat i ett genomförande som ger stöd till hur kommuner och landsting ska hantera frågan och klimatanpassa i den befintliga bebyggelsen.

Kommunernas kritik av klimatanpassningsarbetet

Ansvar för att anpassa befintliga miljöer är oklart. Plan- och bygglagen (PBL) täcker inte in detta. Det är exempelvis bara möjligt att, med stöd av PBL, genomföra skyddsåtgärder på den egna tomten. Detta räcker inte till eftersom vallar, markstabilisering och liknande ofta kan behöva anordnas längre från den aktuella fastigheten.

Att anpassa befintliga miljöer är ofta mycket kostsamt. De medel som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap fördelar räcker inte och har i praktiken också minskats. (För bebyggda områden där risken för naturolyckor är särskilt stor har staten för budgetår 2013 anvisat drygt 18 miljoner för förebyggande åtgärder). I denna fråga behövs därför ett tydligt fördelat ansvar samt finansiering för klimatanpassningen av Sverige. Risken är annars att samhället drabbas av stora kostnader om inte tillräckligt mycket görs nu – innan olyckor skett.

Flera kommuner upplever att mandatet för hur klimatanpassning ska vägas gentemot exempelvis vattennära exploatering och bostadsbyggande är oklart vilket riskerar orimliga följder.

I nuläget upplevs ofta att samverkan mellan nivåer och aktörer försvåras, trots att klimatanpassning verkligen förutsätter detta. Vi måste eftersträva gemensamma lösningar men i dagsläget riskerar detta att hindras av lagstiftning och administrativa gränser.

Ingen nationell myndighet har idag övergripande ansvar för klimatanpassning men många centrala myndigheter berörs. Ett 30-tal arbetar med frågan i någon form – allt ifrån miljöfrågor, byggande och infrastruktur till ökat vårdbehov till följd av värmeböljor, ökade infektionsrisker och annat¹. 21 länsstyrelser ska samordna klimatanpassningsarbetet regionalt. Det saknas samordning och överblick över vad alla dessa ska göra och hur detta ska gå till på ett effektivt och långsiktigt sätt.

Det finns inte någon långsiktighet i hur klimatanpassningen ska gå till, vem som ska göra vad och hur det ska finansieras i Sverige.

Sveriges Kommuner och Landsting hemställer att:

- Ansvar för genomförande av skyddsåtgärder i befintliga miljöer måste klargöras.
- Finansiering av förebyggande åtgärder måste klargöras.
- I vissa delar behöver lagstiftning anpassas för att göra det möjligt att klimatanpassa effektivt.
- Sammantaget saknas en långsiktig färdplan för Sveriges klimatanpassningsarbete. Klimatanpassning måste vara ett långsiktigt, strategiskt, nationellt ansvar.

Anders Knappe
Ordförande

¹ Klimatanpassningsportalen: <http://www.klimatanpassning.se/Roller-och-ansvar/Vem-har-ansvaret/nationellt>